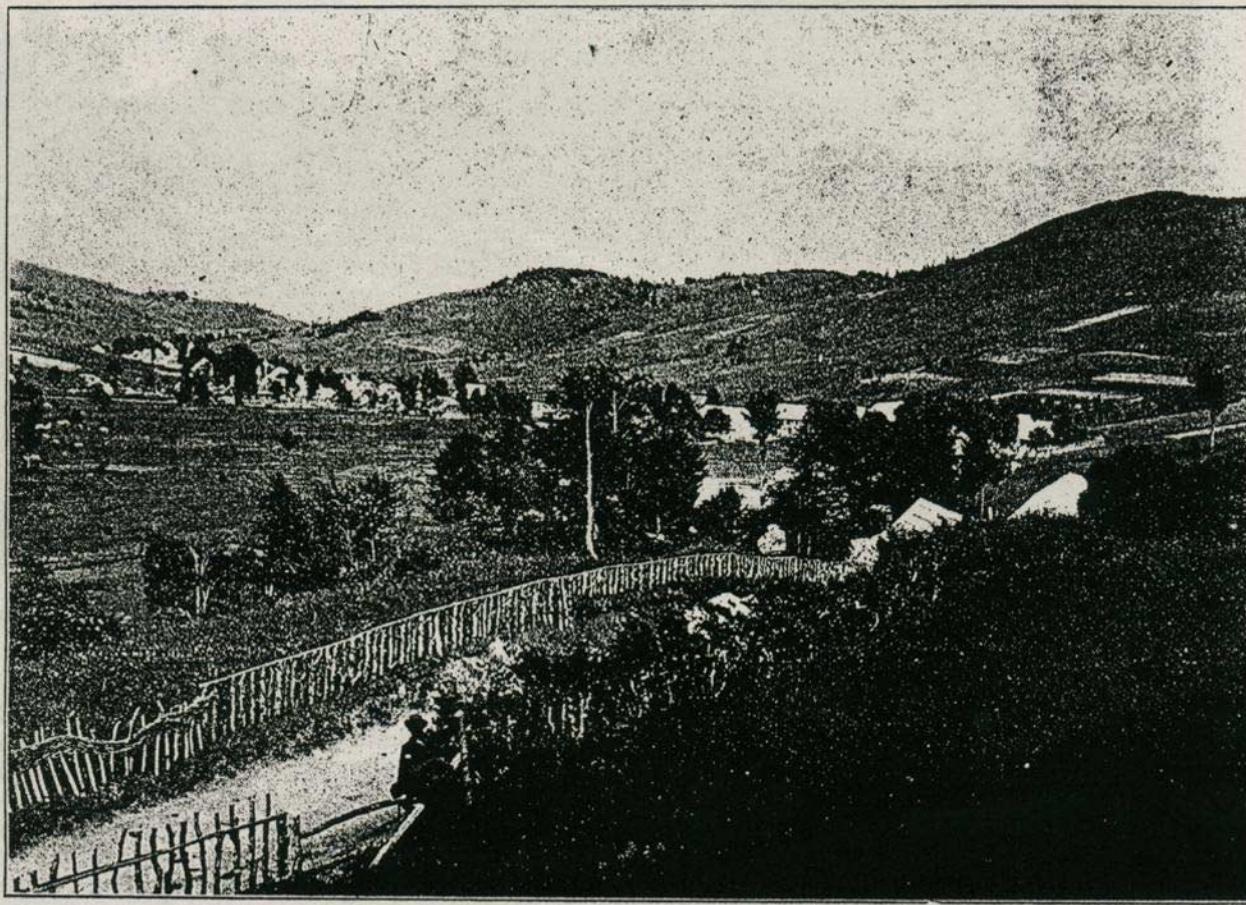

PLANINARSKI VJESTNIK

BEGOVO RAZDOLJE.

SNIMIO VIL. ĆMELIK.

PRIRODNI PERIVOJ.

U predstavci, što ju je „Hrvatsko planinarsko društvo“ u lipnju ove godine podnijelo zastupstvu grada Zagreba, izražena je želja, da se za gradsku šumu na Sljemenu uvede preborna sječa, pa da se ta šuma, i to barem najgornji dijelovi njezini (4. i 5. dio), uredi kao naravni šumski perivoj, u kojem bi se vadića tek posve stara i bolesna stabla, kako to čine ne samo nekoji gradovi u Njemačkoj, već i nekoja skromna mjesta Hrvatske, kao n. pr. Samobor i Fužine.

Da se vidi, kako je taj predlog kulturan i posvo opravdan, donosimo ovdje podatke o osnutku prirodnih šumskih perivoja u zemljama zapadne Evrope i Amerike prama izvještajima na nedavnom šumskom kongresu u Parizu.

U kulturnim državama sve se više širi uvjerenje, da su šume ne samo vrelo prihoda i regulator podneblja i oborina, nego i objekt estetskog užitka. Zato se šume brižno čuvaju i paze, umjetno sade i njeguju, u njima se goje plemenite i egzotične vrste drveća itd. Osobita se pak pomnja posvećuje t. zv. šumskim „prirodnim perivojima“.

Misao o osnutku prirodnih ili „narodnih“ perivoja, nikla je kao i mnoge druge misli — u Franceskoj. Tu su misao zasnovali i propovijedali franceski umjetnici „Barbizoni“, koji su tako prozvani po mjestanu Barbisonu na jugu šume Fontainebleau. Njihova je živila propaganda imala taj povoljni uspjeh, da je g. 1861. izšla zabrana o sjeći u nekim dijelovima šume Fontainebleau, koji su zvali „umjetnički“. Tu su zdravu misao odmah prihvatali i ostvarili Američani već g. 1872., kadno su osnovali ogroman prirodni perivoj u Jelloustonu, koji zaprema površinu veću od Belgije — 100 kilometara u duljinu i 80 u širinu. Na tom prostoru ima do 6000 „gejsera“, topnih izvora, jezera, snježnih gora i okomitih pećina. U bujnim šumama toga perivoja lutaju napola pripitomljeni medvjedi, jeleni, srne i grijezde se različite ptice. U njima su podignuta mnogobrojna svratišta i izgradjene krasne ceste. U tom perivoju zabranjena je sjeća i lov, a riba se u jezerima može lovit само udicom. Za Amerikom se od evropskih država prva povela Švedska. God. 1904. Švedski je parlament na predlog čuvenog putnika istraživača Nordenskjölda odlučio, da se 18 hektara prostora kod laplandskih jezera pretvoriti u prirodni perivoj. Iza toga je u Švedskoj osnovano još nekoliko takvih perivoja u drugim krajevima. God. 1905. uredjeni su neki šumski predjeli kao branjevine u Norveškoj, u ravnicama sjeverne Njemačke i u njezinim predgorjima. Iste je godine zajednička vlada u Bosni 1748. hektara nedirnute šume pretvorila u „naravni perivoj“. U Engleskoj su „branjevine“ i perivoji postojali još od vremena Vilima Osvajača, ali tek g. 1906. kupilo je društvo „National trust for places of historic

interest of natural beauty 50 hektara nedirnute šume u Cumberlandu t. zv. „Bradlehow Park“ i proglašilo taj šumski perivoj na rodnom imovinom. No najživlje se radi oko uredjenja takovih branjevina i prirodnih perivoja u Švajcarskoj. Već g. 1875. zemlja Vilima Tella počela se ozbiljno baviti zaštitom svoje faune. Izdano je više zakona, kojima se proglašili pojedini krajevi utočištima divljači i zabranjeni bi lov u tim predjelima. Sada zapremaju takva utočišta divljači i 25 cijele Švajcarske. Franceska je vlada nedavno kupila u općini Saint-Christ (u Dauphine) za 100.000 franaka 4248 hektara šume za osnutak prirodnog perivoja. Pod utjecajem javnog mnijenja, kao i propagande šumarskih i turističkih društava, ta je općina ustupila državi u najam još 8714 hektara šume, i na taj način franceski prirodni ili narodni perivoj zaprema oko 13.000 hektara. Predjel je upravo izvrstan za tu svrhu: divlja priroda, veličajne gore, ledenjaci, uske doline i bogata alpinska flora. Budući da je veliki dio šume posječen, trebat će, da se na novo zasadne goli dijelovi i da se umjetno njeguje flora. Sada se radi o tom, da se susjedni pusti predjel Pelvieux pošumi i uredi kao šumski perivoj.

No kulturne se države danas ne zadovoljavaju time, što osnivaju opsežne prirodne perivoje, nego nastoje živo oko toga, da budućim pokoljenjima očuvaju sve prirodne krasote svojih krajeva: posvuda se stvaraju društva za čuvanje prirodnih ljepota i spomenika; izdaju se zakoni, kao u Belgiji, kojima se nameće dužnost vlasnicima rudnika, da nakon eksploatacije pošume dotična mjesta i da ih privedu u predjašnje stanje; zakonima se zabranjuje sjeća osobitih i plemenitih vrsta drveća.

U tom je pogledu znamenita osnova grada Beča, kojega je zastupstvo doznačilo 50 milijuna kruna za otkup gajeva i šuma, koje okružuju Beč, u tu svrhu, da se od njih stvori zeleni pojas, koji će zadovoljavati svim zahtjevima, i umjetničkim i higijenskim.

S ovim pothvatima u tjesnoj su svezi mnoge druge radnje, kojima je svrha, da se prirodne krasote i znamenitosti učine pristupne putnicima i planinarskim izletnicima. Tomu u prvom redu služe dobre ceste i putovi. Stoga u Francuskoj, koja je na glasu s dobrih cesta, troše i vlada i općine silne novce na građnju i uzdržavanje cesta, a u novije vrijeme pomažu im u tom, i mnoga posebna društva, koja se natječu u tom, da izgrade što više dobrih cesta i putova i tako privuku što veći broj izletnika i planinara u one krajeve.

Tako je planinarsko društvo „Touring Club de France“, koje sa svojih 150.000 članova nadvisuje poznato „njemačko-austrijsko alpinsko društvo“ (DÖAV), u 20 godina svoga opstanka (1890.—1911.) potrošilo na građnju i popravak putova oko 4 milijuna franaka, a

POGLED NA VRH BEJLOLASICE.

SNIMIO VIL. ČMELIK.

na druge planinarske uredbe oko 2 milijuna franaka; tako 800.000 za podizanje putokaza i stupova sa napisima i klupa za odmor, do jednog milijuna za vodiče, putopise i topografske karte i t. d.

Zaštita prirodnih krasota i napose zaštita i uzgoj šuma nije posao jednoga, nego mnogih naraštaja. Pokretači toga pothvata dobro znaju, da uspjeh njegovog mnogo ovisi o tome, da potomci nastave rad u smislu i smjeru. Zato i nastoje usaditi mlađeži ljubav za prirodu, ljubav za šumu, a ljubavi ne može biti bez znanja. S toga razloga pomenuti „Touring Club de France“ žrtvuju mnoga novaca za uputu i pouku ne samo odraslih (razni rukovodji), brošure, predavanja, izleti u šumske predjele), nego i školske mlađeži. Na pobudu toga druš-

tva osnovano je u francuskim pučkim školama oko 250 šumskih, djačkih društava, u kojima djeca primaju elementarnu pouku o šumi, o njezinu uzgoju i životu i o eksploataciji. Budjenju mara i ljubavi za šumu snažno pomažu t. zv. svečanosti sadjenja drveća, koje su vrlo raširene u sjevernim državama i znatno utječu na posumljivanje golih krajeva. Kako se iz ovoga razbira, predlog HPD, da se naše Sljeme pretvoriti u prirodni perivoj i da taj primjer naslijeduju i drugi hrvatski gradovi, koji se nalaze u blizini gora i šuma, posve je u skladu sa suvremenim kulturnim pokretom naprednih zemalja u zapadnoj Evropi i Americi.

PLANINARSKE VJEŠTI.

NAZIVI GORSKIH VRHUNACA NA VELEBITU. Naš ugledni član i urednik „Šumarskog lista“, g. Bogoslav Kosović, šum. nadzornik, šalje nam ove retke: „U zadnjim vojničkim mapama upisana su — ne znamo čijom inicijativom — imena brda „Crnopac“ nad Gračcem sa „Srnopas“ i brda „Vagnski vrh“ sa „Babij i vrh“, ali bit će sjegurno još takovih promjena. Ovo uredništvo drži, da takovo makar i po najučenijem jezikoslovcu ispravnim dokazano mijenjanje narodnog nazivlja rudina nije dopustivo, a ni umjesno. Jedno s toga ne, što se i jezikoslovac može prevariti, pa kasnije, kad se u mapama staromu nazivu trag izbriše, ne može se tako lako pogreška pronaći i popraviti, a drugo zato ne, što mapa nije za to, da dokazuje čiju jezikoslovnu vještinu, nego za to, da po njoj može svaki putnik, a naročito planinar napitati žitelje, gdje je, i po tome se orijentirati.

Potpisani je živio dugo u Lici, te nije nikada čuo, da bi tko brdo nad Gračcem drugačije zvao nego „Crnopac“, pa ako to ne zvuči po hrvatski, možebit vuče korijen svoj od staroga ilirskoga jezika, ili kojega drugoga. Ta bilo je tih naroda dosta, koji su se kroz stoljeća po ovim krajevima potucali i tragove svoje kulture ostavili.

Isto tako sam bio sa starim lugarom i sa dosta žitelja na Vagnskom vrhu, na kojem je i slavni naslov stavio oznaku „Vag. vrh“, pa ipak je netko to brdo prekrstio u „Babij i vrh“.

Trebalo bi stoga po mnijenju potpisanih urednika, da se stara imena spomenutim brdima povrate, a uz to da se ustanove još i druga samovoljno promijenjena imena i upišu ona, koja mjesno žiteljstvo upotrebljava. Tako n. pr. naziv „Dozi“ na mapama trebalo bi promijeniti u „Doci“ (dolci), a „Velika rovina“ u „Velikorujno“, jer tako ta mjesta pod Velebitom tamošnji žitelji zovu. Da se pak ta promjena ponovno u mapama provede, drži ovo uredništvo, da će biti najshodnije, da slavno hrv. plan. društvo kao kompetentni faktor upozori na pogreške c. kr. vojno-geografski institut u Beču i stavi predlog, neka se u mape unesu onakova imena, koja narod rabi, a ne ona, koja uredujući mjernik sam svojom jezikoslovnom vještinom iz narodnog naziva izvede.

Slične promjene trebat će sjegurno provesti i u katastralnim

mapama gračačke općine, te kod nadležnih faktora zatražiti promjenu krivog naziva u pravi.

Ovom zgodom slobodno je ovo uredništvo staviti slavnomu naslovu još jedan predlog. Gg. planinari zalaze u kojekakove krajeve, kamo naši jezikoslovci ne zalaze. Tamo se oni sastaju sa mjesnim žiteljstvom i čuju svu silu naziva rudina i mjesta. O tom oni redovno ne bilježe ništa, a ipak, kad bi se to sve pobilježilo i po mjesnom žiteljstvu na licu mjesta značenje naziva rastumačilo, pridonijeli bi planinari upravo dragocjenu gradju za hrvatski rječnik i proučavanje jezika. To bi gg. planinarama s vremenom prešlo u krv, i oni bi u tom i sami nalazili zabavu. Skupljena bi se gradja objelodanjivala u „Planinarskom vjesniku.“

Ovo uredništvo drži, da bi se gg. planinari rado toga posla prihvatali, samo bi ih trebalo na to kojim člankom u „Plan. vjesniku“ animirati.

Isto tako bilo bi možda uputno, da koji od gg. planinara, koji se bavi fotografijom, priredi predavanje o tom predmetu za članove. Kada bi se tom prigodom istaknulo, da se dadu i sa razmjerno jeftinim aparatima praviti sasvim lijepo slike predjela i da za to ne treba tamne sobice i inih skupih stvari, odlučilo bi se sjegurno dosta gospode na taj sport, te bi s vremenom pribrali veliku zbirku slika prirodnih ljepota Hrvatske, rijetkosti itd., koja bi u mnogokoječem mogla poslužiti za promicanje planinarstva i promet stranaca u našoj domovini“.

Uredništvo „Plan. vjesnika“ posve se slaže s izvodima g. Kosovića i poziva članove, da na svojim izletima kupe narodno nazivlje i marljivo prave fotografiske snimke planina i prirodnih ljepota Hrvatske.

ZIMSKI USPONI NA TRIGLAV. Smioni slovenski planinar Fran Setničar, biskupski kancelar u Gorici, uspeo se prošle zime svakoga mjeseca na vrh Triglava, da prouči „prilike“ na njem. Pri tom mu služio mjerilom Aljažev stup na vrhu Triglava, koji u pravim zimskim mjesecima jedva malo viri iz snijega. O tim zanimljivim izletima donosi slovenski „Planinski Vestnik“ (br. 7.) više fotografiskih snimaka i nekoliko njegovih bilježaka o tim usponima. Prema tim podacima

bilo je u listopadu malo ili ništa snijega, koji je u jutro na sjevernoj strani opasan. U studenom seže snijeg na južnoj strani do Velopolja i vrlo je mekan. Od Kredarice do vrha sam led, i to dvostruk, pa je trebalo sjeći duboke stope; stoga je taj dio uspona trajao 4 sata. Odsada se je planinar uspinjao na vrh po južnoj strani, od kuće Marije Terezije. Početkom prosinca vrlo malo snijega. Put od Fužina kod Bohinjskoga jezera na vrh trajao 11 i pô sati. U siječnju bilo je snijega toliko, da je pokriva posve Aljažev stup. U veljači ima najviše snijega, svi su putovi zaledjeni i planinar je išao na derezama (Steig-eisen). Greben pod Velikim Triglavom bio je opasan. Snijeg je visio na jednu stranu, bio krhak i leden. Ovoga puta je planinar hodao neprekidno 30 sati (1 dan i dvije noći). No najopasniji i najteži bio je uspon 28. ožujka poradi velikoga i mekoga snijega, koji je morao planinar sa Triglavskoga grebena cijele metre odgrtati, da dodje do neopasne stope. Od kuće Marije Terezije do vrha planinar je trebao 4 sata. Aljažev stup bio je posve zatrpan. — Razmjerne lagan bio je uspon na Triglav 1. travnja. Malo novoga snijega, a stari je okopnio do visine od 1400 m. Klinovi i žice na Triglavu gotovo svi prosti od snijega. No silaz bio je težak, jer je po podne snijeg omekšao, pa planinaru nisu ni krplje pomagale. Morao je plaziti po koljenima i na ledjima se valjati nizbrdice. Izlet je trajao 26 sati. U svibnju je na Triglavu slično kao u mjesecu travnju. Sredinom svibnja bilo je vrlo mnogo snijega i Aljažev stup bio je sve do vrška pod snijegom. U lipnju je slično kao u mjesecima studenom i prosincu.

CEŠKI VODIČ PO JADRANU. Češka podružnica „slovenskogaplačninarskoga društva“ izdala je pred dvije godine vrlo dobar vodič „Slovinske Alpy a Primorži“, a nedavno drugu svoju putopisnu knjigu „More Adriaticke“, u kojoj se opisuje Istra sa Trstom, hrvatsko primorje, Crna Gora i Mleci. U tom se djelu potanko opisuju izleti i znamenitosti naših krajeva na Jadranu, simpatično se govori o Slovencima, Hrvatima i Srbinima, preporučuju češkim izletnicima domaća svratišta, u velike hvale prirodne krasote i prednosti podneblja, napose u Dubrovniku i okolicu i t. d. Češki kritik u „Časopisu turistu“ (7. i 8. broj ove godine) s pohvalom ističe, da taj vodič daje dobru uputu o svim znamenitostima spomenutih krajeva i da češki putnik sada ne treba posezati za tudjim, ponajviše površnim putopisnim priručnicima. — Ista podružnica spremila treću knjigu o našim krajevima, i to opis Bosne i Hercegovine, koji će izići još ove ili početkom buduće godine. Taj češki vodič po Jadranu ima dvije pregledne topografske karte, 10 priloga i 13 nacrta i planova u tekstu, a stoji 4 krune.

PANORAMA SA SLJEMENOM. Kad je vedro nebo i čist zrak, sa piramide na Sljemenu pruža se dalek vidik, koji na sjevero-zapadu seže do Savinjskih i Julskih Alpa, a prema jugu do Velebita i bosanskih gora. Stoga se već duže vremena snuje, da se na sljemenskoj piramidi namjesti nacrt panorame sa oznakom svih znatnijih gora, koje se vide sa Sljemenu. Upravni je odbor hrv. planinarskog društva odlučio, da će ove jeseni, čim nastanu vedriji dani i jasniji vidici, dati tu stvar privesti kraju i izraditi takvu panoramu po primjeru drugih sličnih izgledišta. Time će naše Sljeme dobiti novu atrakciju, osobito za školsku mladež, koja će tako moći da praktično upozna geografski položaj svoje domovine i susjednih slovenskih zemalja.

TELFON DO PLANINARSKE KUĆE NA SLJEMENU. Sva je prilika, da će se doskora ispuniti davna želja naših planinara i sljemenskih izletnika, da planinarska kuća na Sljemenu — barem u ljetnoj sezoni — dobije telefonsku svezu sa Zagrebom. Na nedavnu molbu upravnog odbora, preporučenu po kr. zemaljskoj vlasti, stiglo je početkom kolovoza rješenje kr. ug. ministra trgovine od 2. srpnja o. g. br. 44.987., kojim se doduše ne dozvoljava popust od godišnje pristojbe od 648 kruna za javnu telefonsku okolišnu postaju, ali se s obzirom na materijalne prilike planinarskog društva predlaže uređenje telefona na Sljeme uz ove uvjete: 1. neka se uzdržava u prometu

samo sezonska postaja kroz 6 ljetnih mjeseci i društvena uprava ima plaćati polovicu gornje pristojbe, t. j. 324 K; 2. na sljemenskoj postaji neka se postavi automatična telefonska sprava, a planinarsko društvo ima osigurati samo pristojbeni količnik iznad unišlih pristojba za razgovore; 3 nadziranje automatične postaje ima se povjeriti jednomu namješteniku društva, kojemu će pripadati za to provizija, koja odgovara 20% u spravu unišlih i iz nje mjesечно izvadjenih pristojba za razgovore; ali ta mjesечna provizija ne smije prekoračiti svotu od 10 kruna.

Upravni je odbor većinom glasova za sada pristao na te uvjete i podnio u tom smislu očitovanje poštanskom i brzjavnom ravateljstvu u Zagrebu.

BJELOLASICA I BEGOVO RAZDOLJE. U prošlom smo broju izvijestili o kratkom pješačkom putu pod Bjelolasicu, koji omogućuje uspon na Bjelolasicu (1533 m.) i povratak u Zagreb u 24 sata. U ovom broju donosimo dvije fotografске slike, što ih je nedavno izveo naš tajnik, g. Vilim Čmelik, kod uspona na Bjelolasicu iz Begova Razdolja. Prva nam slika prikazuje pogled na vrh Bjelolasice sa Vrbovske poljane. Od Begova Razdolja ide put na Bjelolasicu preko triju gorskih poljana, Okruglice, Duge i Vrbovske. S ove posljednje snimljena je naša slika, pogled na vrh Bjelolasice. Na njoj se jasno vidi, kako je taj naš planinski vrhunac sve do tjemena obrastao šumom, a na samom vrhu da su gole pećine, koje se iz daleka dobro vide. — Druga nam slika predviđa Begovo Razdolje, to najviše planinsko selo u Hrvatskoj, koje leži preko 1200 metara nad morem. Selo se stere na podnožju Bjelolasice duž gorske doline, kojoj se s jedne i druge strane dižu ovisoki, gotovo goli bregovi sa gorskim pašnjacima. Uz cestu se nižu čiste i pristale kuće, oko 250 na broju. U njem ima više gostionica i planinar može vazda dobiti dobar konak i opskrbu. Vrijedno je spomenuti, da je tu vrlo zgodan teren za zimski šport. Na sve strane ima i strmih i lakih nizbrdica i širokih dolina, koje su od prirode kao odredjene za sanjkalište. I doista prijatelji zemskog športa sa Rijeke često dolaze na sanjkanje u Begovo Razdolje.

PLAINARSKI IZLET NA JUŽNI VELEBIT. Podružnica planinarskog društva u Gospiću objavila je za 15., 16. i 17. kolovoza o. g. skupni izlet na Visočicu i do Babina jezera pod Babinim (Vaganskim) vrhom (1798.) na južnom Velebitu. Izletnici su do putnoj osnovi imali krenuti 15. kolovoza na Visočicu, gdje bi pod vedrim nebom prenoćili. Dne 16. imali su poći do Babina jezera, uspeti se na Babin (Vaganski vrh) i opet prenoćiti pod vedrim nebom, a 17. kolovoza vratiti se putem prama Metku u Gospić. To je prvi veći skupni planinarski izlet na južni Velebit.

LOŠE VRIJEME I PLANINARSTVO. Neobično loše vrijeme, koje je trajalo gotovo neprekidno od druge polovine lipnja do prvih dana kolovoza, djelovalo je vrlo nepovoljno na planinarstvo ne samo kod nas, nego i u susjednim alpinskim krajevima. Alpinski krajevi, koji inače u to vrijeme vrve planinarima i izletnicima, bijahu ovoga ljeta pusti i prazni, a planinarska skloništa, koja su u drugim godinama imala u to doba na stotine posjetnika, ove su godine brojila tek koji desetak smionih planinara. Slično je i u našem Gorskom kotaru i drugim gorovitim predjelima Hrvatske. Loše vrijeme osuđilo je mnoge lijepe osnove naših planinara i spriječilo više skupnih izleta, što su za ovo ljeti bili zasnovani. Dojam nepovoljnoga i abnormalnoga vremena osjetio se i u našoj novoj planinarskoj kući na Sljemenu. Prijavio se lijep broj prijatelja gorske prirode, koji su htjeli po koji tjedan provesti na Sljemenu i ljetovati u planinarskoj kući; ali ih neprekidno loše vrijeme odvratilo od toga nauma. No unatoč tomu vremenu naše je Sljeme na nedjelje i blagdane bile puno izletnika, ako se je u jutro pokazalo ma i nešto bolje vrijeme. U takove dane skupio bi se u planinarskoj kući i preko 100 izletnika, a na kišne dane i do 30—50. Na dan proštenja kod sv. Jakoba bilo je kod planinarske kuće više od 500 izletnika.

PRAVILA PODRUŽNICE HRVATSKOGA PLANINARSKOGA DRUŠTVA U GOSPIĆU

(SVRŠETAK)

UPRAVNI ODBOR.

Sljeme 9.
Odbor sastoji od 5 članova, koje izabire glavna skupština na jednu godinu dana, i to predsjednika, potpredsjednika, tajnika, blagajnika i ekonoma.

Prigodom glavne redovite skupštine odstupa cijelokupni odbor, nu članovi njegovi mogu biti opet izabrani.

Upravni odbor ravna društvo i upravlja društvenim imovinom, prima i isključuje članove, priređuje društvene sastanke, preda-

vanja i putovanja, te skrbi, da se poluci svrha društva označena u §. 2. —

Odbor je vlastan stvarati pravovaljane zaključke, ako su prisutna bar 3 odbornika uključivo predsjedatelja. Zaključke stvara odbor većinom glasova prisutnih odbornika usmeno. Kod jednakoga broja glasova odlučuje predsjedatelj.

Odbor ima pripremiti sve predmete, koji se predlažu glavnoj skupštini na raspravljanje, te izvršiti zaključke stvorene u glavnoj skupštini.

Odbor ima po podružničkoj glavnoj skupštini odobrene račune

i izvještaj o svom godisnjem poslovanju, kao što i $\frac{2}{3}$ od godišnje ubrane članarine, pripisati središnjoj upravi društvene maticе najkasnije do kraja veljače svake godine. Uz to imade podnijeti eventualne predloge glede korisnih i potrebnih investicija o trošku društvene maticе na području svoje podružnice, kao što su izgradnje planinarskih domova, pristaništa, pogledala, novih puteva i kažiputa, koje padaju pod upravu i u vlasnost podružnicé. Preostalu $\frac{1}{3}$ svoje članarine i milodare može odbor upotrebiti za namirenje troškova u vlastitom djelokrugu svoje podružnice bez daljnega pitanja društvene maticе.

Konačno imade upravni odbor na glavnu skupštinu društvene maticе odaslati zastupnike svoje podružnice i to za svakih svojih 10 članova po jednoga, ili na zastupanje ovlastiti toliko članova društvene maticе, ili ine podružnice, gdje se drži glavna skupština.

ODBORNICI.

§ 10.

Predsjednik zastupa podružnicu naprama matici društva, općinstvu i oblastima. On zastupa društvo u sklapanju ugovora i obavljanju društvenih poslova; doznačuje izdatke na isplatu; saziva skupštine i odborska sijela, rukovodi cjelokupnu društvenu upravu, skupštinu i odborska sijela, te bdije da se održe i ovrše zaključci. Konačno je vlastan prisustvovati svakom sijelu središnjega odbora društvene maticе sa savjetujućim glasom.

Potpredsjednik u odsuću predsjednika zamjenjuje ovoga istom ovlasti.

Tajnik vodi zapisnike i dopisivanje, te oglašivanje, preuzima proglašenje društvenih tiskopisa, sastavlja godišnje izvještaje, prima na pohranu društvene spise i drži u evidenciji društvene zbirke i knjižnicu.

Blagajnik obavlja novčane poslove, skrbi za tačne uplate i sastavlja godišnje računske izvještaje.

Ekonom vodi brigu nad društvenom pokretnom i nepokretnom imovinom, te društvenim poduzećima; skrbi za uzdržavanje društvenih objekata, domova, pristaništa, pogledala i kažiputa, te za udobnost putovanja.

Odbornik, koji bez valjana razloga u pismenoj obavijesti uzastopce ne dodje na tri sijela, smatra se, da je iz odbora istupio.

NADZORNI ODBOR.

§ 11.

Glavna skupština bira nadzorni odbor od 3 lica: pročelnika i dva nadzornika.

Nadzorni odbor nadgledava cjelokupno poslovanje društva, pazi, da se društvena imovina upotrebljuje u svihu označenu u ovim pravilima i prema stvorenim zaključcima, te da se društvena blagajna ispravno rukovodi.

Nadzorni odbor ispituje godišnje račune i stavlja predlog za apsolutorij, a vlastan je, opazi li neispravnosti u društvenom poslovanju, zatražiti izvanrednu glavnu skupštinu i podnijeti joj svoje predloge.

Nadzornici dužni su prisustvovati sijelima upravnoga odbora, ali samo sa pravom savjeta.

SPISI I OBJAVE.

§ 12.

Pismene izjave, pristupnice, dokaznice i dopisi u ime podružnice sastavljeni, trebaju za svoju pravovaljanost potpis predsjednika i tajnika.

§ 13.

Svi oglasi i prijave uvrštuju se u društveni list, ili po matici za to odredjeni ini list.

OBRANIČKI SUD.

§ 14.

Razmirice iz društvenih odnosa između članova samih kao i između članova i upravnog odbora podružnice rješava obranički sud.

Ovaj sud bira se od slučaja do slučaja. Svaka stranka izabire u obranički sud dva društvena člana, a ova četvorica biraju sebi predsjednika. Ne bi li se mogli u osobi složiti, odlučuje žrijeb između predložene dvojice.

Protiv odluke obraničkoga suda nema priziva.

IMOVNI ODNOŠAJI.

§ 15.

Za sve društvene obveze jamči samo imovina podružnice, na koju pojedini članovi nemaju nikakova prava.

Dok podružnica opстоje, ima se njen imetak upotrebljavati samo u društvene svrhe.

PRESTANAK.

§ 16.

Podružnica prestaje:

1. ako dvije trećine u Gospicu stanujućih članova tako odluče sa dvije trećine prisutnih članova;
2. ako članova bude manje od deset;
3. ako ju vlast raspusti.

U svakom slučaju pripada imovina podružnice društvenoj matici. Hrvatskom planinarskom društву u Zagrebu.

Ova su pravila jednoglasno prihvaćena na podružničkoj skupštini u Gospicu održanoj dne 3. ožujka 1912.

U Gospicu, dne 4. ožujka 1912.

Predsjednik:
Odvjet. Ivan Gojtan v. r.

Tajnik:
Ing. Ivan Stošić v. r.

Broj 6906. ex 1913.

Ova se pravila odobravaju.

Kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljska vlada, odjel za unutarnje poslove.

U Zagrebu, dne 11. veljače 1913.

(M. P.)

Za kr. povjerenika
Unkelhäusser v. r.

Veliki izbor

perzijskih sagova, tkanina
za pokućstvo i zastora

Jelačićev trg 28 — Zagreb — Jelačićev trg 28

DGOVORNI UREĐNIK VLADIMIR LUNAČEK

Filip Haas i sinovi

c. kr. povl. tvornice sagova i tkanina za pokućstvo

NAKLADA, KLIŠEJI I TISAK DIONIČKE TISKARE U ZAGREBU.